

Margarit, poeta Cervantes

JORDI
GALVES
@jordigalves

No crec que el gust personal sigui lliure, no crec que els clients habituals del menjar ràpid siguin lliures de triar el que s'empassen.

Ni els fumadors. Ni crec que les persones permanentment encarades davant del televisor siguin altra cosa que uns captius conformats, semblants als que descriu Plató en aquell cinema rudimentari que imagina dins la famosa caverna del mite. La inèrcia ens porta a tots a ser gregaris i el que costa molt es poder fer la teva, deixar de ser tribu i ser individu. No aconseguixo imaginar una cultura espontània, del poble, una cultura adàmica que es contradigui amb la cultura oficial i reconsagrada. Jorge Luis Borges explicava que la literatura de la pampa es va escriure confortablement a Buenos Aires i vet aquí que sempre he desconfiat de l'espontaneïtat quan es manifesta de manera angèlica, exactament com la visita d'un àngel. Un dia, per exemple, una dona em va venir a trobar per dir-me que "fins que no havia llegit Joan Margarit no sabia que la literatura podia ser tan maca...". L'exageració semblava premeditada, sospitosament comercial. Acrítica.

Des de la desaparició del popular poeta Miquel Martí i Pol, el 2003, podria dir-se que els seus seguidors hagin trobat un digne successor en la rudimentària literatura de Joan Margarit. Una poesia insistentment guardonada,

amb la regularitat de les promocions comercials de les temporades primavera-estiu i tardor-hivern. Una poesia que, sens dubte, desvetlla passions sinceres, intenses, tan vives com inexplicables per als lectors professionals. I és que els llibres de Joan Margarit autobiogràfics, autoreferencials, pretenen bastar-se a ells mateixos, únics. Desconfien d'altres productes culturals que els puguin qüestionar i, per això, es reivindiquen com a genuïnament autèntics, com a particularment dignes de crèdit, com a còmplices preferents del lector. A canvi, Margarit ofereix al lector la mateixa col·lecció de tòpics que sempre el faran sentir segur i confirmat: els tòpics del moralisme i del populisme polític més conservador, el sentimentalisme ploricó més immoderat, el narcisisme, l'exaltació sistemàtica del jo. I sempre la pena d'un mateix que res no pot consolar, l'infantilisme perpetu. Fer-se pena a un mateix. Si en la gran literatura de tots els temps trobem preguntes, en la poesia de Joan Margarit tots els misteris són resolts, els conflictes acaben en sermó edificat, consanguini amb el dels llibres

d'autoajuda. Com diu Oscar Wilde, el sentimentalisme és la pitjor forma del cinisme.

Diu Joan Margarit que el català que gasta es "mezcla del prístino idioma de La Segarra natal y del catalán de Barcelona, contaminado por el castellano del franquismo de los cuarenta". O dit d'una altra manera, que el seu idioma és el bo, com si no fos el del bilingüe imperfecte, el que sempre acaba desfigurant el català, només el català, subordinant-lo a l'imperi de l'espanyol. Un català bastard que, al capdavant, serveix per preservar la puresa de l'idioma de Cervantes, amb l'excusa de la llengua viva, amb l'excusa de la precipitació de la vida moderna. No. En realitat, no és llengua viva, és llengua morta i enterrada perquè no és català. Perquè no és digne.

"Sents el convenciment que estàs vivint uns anys sense esperances que ja són els més feliços de la teva vida."

No és digne jugar amb la necessitat que té molta gent d'una comunicació verbal una mica elaborada. I no et dona dret a escriure que "sents el convenciment" de res, això tan falsament profund, com tants i tants tòpics de la poesia feta per semblar el que no és. Com el tòpic insofrible del silenci com a senyal de transcendència i absolut. A "Joana" (2002) s'hi pot llegir: "La casa, gran i buida, mira i mira / el seu propi silenci". "És un tranquil silenci on esperem / arrodonir les pedres del dolor...".

Vaig coincidir amb Joan Margarit a Israel el 2006, concretament a la mar Morta. Em banyava pendent de Maria Bohigas, el cas és que no m'hi vaig fixar gaire, i no sé si aquell dia anava o no amb el seu amic Luis García Montero. M'eixugava damunt la sorra i uns nois em van dur uns calçotets negres, regalimant, i em van dir que pertanyien al gran poeta espanyol, que els havia abandonat allà. De manera que, un cop a l'hotel, vaig trucar a la seva porta per restituir-los-hi, el manyoc negre, de la meva mà a la seva. No vaig poder evitar recordar un text seu que diu que "si se trata de un mal poema, ensuciará el mundo, como una bolsa de basura dejada en medio de la calle. Porque un mal poema no es neutral, sino que contribuye a ensuciar, a desordenar el mundo".